

REZIDENTSKI STATUS PO ZAKONU O DOHODNINI

Pojasnilo MF, št. 424-08-140/2005/2, 29. 7. 2005

VPRAŠALNIK: Ugotovitev rezidentskega statusa - prihod v Republiko Slovenijo

VPRAŠALNIK: Ugotovitev rezidentskega statusa - odhod iz Republike Slovenije

Poleg pojasnila glede ugotavljanja statusa fizične osebe (rezident, nerezident) za izvajanje Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 70/05-UPB2; v nadaljevanju: ZDoh-1), v katerem so obrazloženi tudi dejavniki, ki se upoštevajo pri ugotavljanju statusa, je Ministrstvo za finance pripravilo tudi dva vprašalnika v zvezi z ugotavljanjem rezidentskega statusa po ZDoh-1. Vprašalnika omogočata lažjo presojo dejstev in okoliščin, ki vplivajo na status zavezanca. Zavezanci vprašalnik dobijo pri davčnem organu in ju ustrezno izpolnjena pošljejo davčnemu organu skupaj z vlogo za ugotovitev rezidentskega statusa.

I. PRAVNA PODLAGA

Zavezanec in zavezanka za dohodnino je fizična oseba.

V skladu z določbami ZDoh-1 je davčna obveznost posameznika odvisna od njegovega statusa (rezident, nerezident). Tako je rezident zavezan za plačilo dohodnine od vseh dohodkov, ki imajo svoj vir v Sloveniji, in od vseh dohodkov, ki imajo svoj vir izven Slovenije (tj. od svetovnega dohodka). Nerezident je zavezan za plačilo dohodnine od vseh dohodkov, ki imajo svoj vir v Sloveniji.

Posameznik, ki je rezident Slovenije samo del davčnega (koledarskega) leta, je zavezan za plačilo dohodnine od svetovnega dohodka, doseženega v delu leta, v katerem je bil rezident.

V drugem delu leta (ko ni bil rezident Slovenije) se njegovi dohodki obdavčujejo kot dohodki nerezidenta. To pomeni, da se v drugem delu leta obdavčujejo samo tisti dohodki, ki imajo vir v Sloveniji.

V 6. členu ZDoh-1 je določeno, da je zavezanec rezident Slovenije v kateremkoli času v davčnem letu, če v tem času izpolnjuje katerega od naslednjih pogojev:

1. ima uradno prijavljeno stalno prebivališče v Sloveniji;
2. prebiva izven Slovenije zaradi zaposlitve v diplomatskem predstavništvu, konzulatu, mednarodni misiji Republike Slovenije ali misiji Republike Slovenije pri Evropski komisiji, kot javni uslužbenec z diplomatskim ali konzularnim statusom, ali je zakonec ali vzdrževani družinski član takšnega javnega uslužbenca in prebiva s to osebo;
3. je bil rezident Slovenije v kateremkoli obdobju preteklega ali tekočega leta in prebiva izven Slovenije zaradi zaposlitve:
 - v diplomatskem predstavništvu, konzulatu, mednarodni misiji Republike Slovenije ali misiji Republike Slovenije pri Evropski komisiji, kot javni uslužbenec v tehnični ali administrativni funkciji, brez diplomatskega ali konzularnega statusa;
 - kot javni uslužbenec ali funkcionar v državnem organu ali organu lokalne skupnosti, in to v državi, ki na podlagi vzajemnosti takšnega uslužbenca nima za svojega rezidenta;
 - kot uslužbenec v institucijah Evropskih skupnosti, v Evropski centralni banki, Evropskem monetarnem institutu ali Evropski investicijskih banki ali je zakonec, ki ni zaposlen in ne opravlja dejavnosti, ali vzdrževan otrok takšnega uslužbenca in prebiva s to osebo;

4. ima svoje običajno prebivališče ali središče svojih osebnih in ekonomskih interesov v Sloveniji ali
5. je v kateremkoli času v davčnem letu navzoč v Sloveniji skupaj več kakor 183 dni.

Navedeni kriteriji se uporabijo v kateremkoli trenutku v letu pridobitve dohodka za ugotovitev statusa osebe v tem času. Oseba velja za rezidenta Slovenije, če je izpolnjen katerikoli od navedenih kriterijev.

V prvem odstavku 7. člena ZDoh-1 je določeno, da je ne glede na 6. člen tega zakona zavezanec nerezident, če izpolnjuje katerega od naslednjih pogojev:

1. opravlja delo kot oseba z diplomatskim ali konzularnim statusom v Sloveniji v diplomatskem predstavništvu, konzulatu ali mednarodni misiji skupine tujih držav ali tuje države ali je zakonec ali vzdrževani družinski član takšne osebe in prebiva s to osebo, če ni slovenski državljan;
2. bi postal rezident samo zaradi opravljanja dela kot funkcionar, strokovnjak ali uslužbenec mednarodne organizacije, če ni slovenski državljan;
3. bi postal rezident samo zaradi zaposlitve:
 - o v diplomatskem predstavništvu, konzulatu ali mednarodni misiji tuje države v Sloveniji kot javni uslužbenec v tehnični ali administrativni funkciji brez diplomatskega ali konzularnega statusa in ni slovenski državljan;
 - o kot uslužbenec tuje države v Sloveniji v funkciji, ki ni diplomatska, konzularna ali mednarodna, pod pogojem, da ta tuja država na podlagi vzajemnosti podobnega uslužbenca Republike Slovenije nima za svojega rezidenta;
 - o kot uslužbenec v institucijah Evropskih skupnosti, v Evropski centralni banki, Evropskem monetarnem institutu ali Evropski investicijskih banki v Sloveniji;
4. je fizična oseba, ki izpolnjuje naslednje pogoje:
 1. v Sloveniji bo prebivala izključno zaradi zaposlitve kot tuji strokovnjak za dela, za katera v Sloveniji ni dovolj ustreznega kadra,
 2. ni bila rezident v kateremkoli času petih let pred prihodom v Slovenijo,
 3. ni lastnik nepremičnine v Sloveniji in
 4. bo prebivala v Sloveniji skupaj manj kakor 356 dni;
5. je fizična oseba, ki prebiva v Sloveniji izključno zaradi študija ali zdravljenja.

V drugem odstavku 7. člena je določeno, da o izpolnjevanju pogojev, navedenih v 4. točki prvega odstavka tega člena, odloči pristojni davčni organ in osebi izda pisno potrdilo.

II. REZIDENTSKI STATUS

Posameznik postane rezident Slovenije, ko vzpostavi rezidenčno vez s Slovenijo. Če je to oseba, ki v preteklosti ni bila rezident Slovenije, se rezidenčna vez praviloma vzpostavi z dnem prihoda te osebe v Slovenijo. Oseba, ki je v preteklosti prenehala biti rezident Slovenije, postane ponovno rezident Slovenije, ko se vrne v Slovenijo oziroma ponovno vzpostavi rezidenčno vez s Slovenijo.

Pri presojanju, ali je posameznik rezident Slovenije, se v vsakem primeru upoštevajo vsa pomembna dejstva in okoliščine v okviru rezidenčnih vezi s Slovenijo, vključno z dolžino obdobja, ciljem, namenom in kontinuiteto prebivanja oziroma zadrževanja v Sloveniji in v tujini.

III. VRSTE REZIDENČNIH VEZI

Rezidenčne vezi s Slovenijo so lahko formalne ali dejanske.

a) Za formalno rezidenčno vez velja:

- uradno prijavljeno stalno prebivališče v Sloveniji,
- zaposlitev javnih uslužbencev Republike Slovenije v tujini:
 - zaposlitev v diplomatskem predstavništvu, konzulatu, mednarodni misiji Republike Slovenije ali misiji Republike Slovenije pri Evropski komisiji* (tj. stalnem predstavništvu Republike Slovenije pri Evropski skupnosti), kot javni uslužbenec z diplomatskim ali konzularnim statusom, zaradi katere oseba prebiva izven Slovenije ali je zakonec ali vzdrževani družinski član takšnega javnega uslužbenca in prebiva s to osebo;
 - zaposlitev v diplomatskem predstavništvu, konzulatu, mednarodni misiji Republike Slovenije ali misiji Republike Slovenije pri Evropski komisiji* (tj. stalnem predstavništvu Republike Slovenije pri Evropski skupnosti) kot javni uslužbenec v tehnični ali administrativni funkciji, brez diplomatskega ali konzularnega statusa, zaradi katere oseba prebiva izven Slovenije, če je bila oseba rezident Slovenije v kateremkoli obdobju preteklega ali tekočega leta;
 - zaposlitev kot javni uslužbenec ali funkcionar v državnem organu ali organu lokalne skupnosti, in to v državi, ki na podlagi vzajemnosti takšnega uslužbenca nima za svojega rezidenta, zaradi katere oseba prebiva izven Slovenije, če je bila oseba rezident Slovenije v kateremkoli obdobju preteklega ali tekočega leta;
- zaposlitev uslužbencev v institucijah Evropskih skupnosti, v Evropski centralni banki, Evropskem monetarnem institutu ali Evropski investicijskih banki v tujini:
 - zaposlitev uslužbencev v institucijah Evropskih skupnosti, v Evropski centralni banki, Evropskem monetarnem institutu ali Evropski investicijskih banki, zaradi katere oseba prebiva izven Slovenije, če je bila oseba rezident Slovenije v kateremkoli obdobju preteklega ali tekočega leta ali je zakonec, ki ni zaposlen in ne opravlja dejavnosti, ali vzdrževan otrok takšnega uslužbenca in prebiva s to osebo.

b) Za dejansko rezidenčno vez velja:

- običajno prebivališče v Sloveniji,
- središče osebnih in ekonomskih interesov v Sloveniji ali
- navzočnost v Sloveniji v kateremkoli času v davčnem letu skupaj več kakor 183 dni.

A) URADNO PRIJAVLJENO STALNO PREBIVALIŠČE V SLOVENIJI

Oseba, ki ima v skladu z Zakonom o prijavi prebivališča prijavljeno stalno prebivališče v Sloveniji, za davčne namene velja za rezidenta Slovenije, ne glede na to, ali je državljan Slovenije ali ne. Davčni rezident je torej lahko oseba, ki je državljan Slovenije, in tudi tujec, če imata prijavljeno stalno prebivališče v Sloveniji.

Prijava in odjava stalnega prebivališča ter prijava spremembe naslova stanovanja je predpisana z Zakonom o prijavi prebivališča (Uradni list RS, št. 9/01 in nasl.).

Prijava stalnega prebivališča je obvezna za vse osebe, ki se stalno naselijo na območju Slovenije ali spremenijo naslov stanovanja v Sloveniji. Stalno prebivališče je treba prijaviti v osmih dneh od naselitve.

Odjava stalnega prebivališča je obvezna za vse osebe, ki se stalno odselijo z območja Slovenije. Stalno prebivališče je treba odjaviti pred odselitvijo. Ob odjavi mora oseba navesti novo stalno prebivališče v tujini.

Prav tako mora oseba prijaviti začasni odhod z območja Slovenije, ki traja več kakor tri mesece. Ob prijavi začasnega odhoda mora oseba navesti naslov začasnega prebivališča v tujini. Posameznik, ki odpotuje z območja Slovenije za več kakor tri mesece in je svoj odhod prijavil pristojnemu organu, preden je odpotoval, mora, če se vrne v Slovenijo za več kakor 60 dni ali za stalno prebivanje v Sloveniji, pristojnemu organu prijaviti svojo vrnitev v osmih dneh po prihodu. Posameznik, ki v skladu z navedenim prijavi začasni odhod z območja Slovenije, ohrani stalno prebivališče v Sloveniji.

Pristojni organ izda posamezniku potrdilo o prijavi oziroma odjavi stalnega prebivališča.

Navedeni podatki se zbirajo v registru stalnega prebivalstva.

Tujec ob prijavi stalnega prebivališča predloži tudi dovoljenje za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji. V skladu z Zakonom o tujcih (Uradni list RS, št. 61/99) se dovoljenje za stalno prebivanje lahko izda tujcu, ki osem let neprekinjeno prebiva v Sloveniji na podlagi dovoljenja za začasno prebivališče, če ni razlogov za njegovo zavrnitev in izpolnjuje druge pogoje, določene z zakonom.

V nekaterih primerih (tujec slovenskega rodu, tujec, čigar prebivanje v Sloveniji je v interesu države, ožji družinski člani slovenskih državljanov, ožji družinski člani tujcev, ki imajo v Sloveniji dovoljenje za stalno prebivanje ali status begunca) se lahko tujcu izda dovoljenje za stalno prebivanje tudi pred iztekom osmih let neprekinjenega prebivanja v Sloveniji. Pristojni organ, ki izda tujcu dovoljenje za prebivanje, to dovoljenje na razviden način vnese v tujčevo potno listino kot nalepko ali izda kot odločbo.

Opozorilo

Oseba, ki velja za davčnega rezidenta Slovenije samo zato, ker ima v Sloveniji uradno prijavljeno stalno prebivališče in nima drugih rezidenčnih vezi s Slovenijo, velja lahko, če je davčni rezident države, s katero ima Slovenija sklenjeno mednarodno pogodbo o izogibanju dvojnega obdavčevanja, po določbah te pogodbe samo za davčnega rezidenta te države. Takšna oseba ravna, kakor je opisano v točki VII.

Oseba, ki velja za davčnega rezidenta Slovenije samo zato, ker ima v Sloveniji uradno prijavljeno stalno prebivališče in nima drugih rezidenčnih vezi s Slovenijo ter je hkrati davčni rezident države, s katero Slovenija nima sklenjene mednarodne pogodbe o izogibanju dvojnega obdavčevanja, velja za davčnega rezidenta tako v Sloveniji kakor v drugi državi. Takšna oseba ne bo veljala za davčnega rezidenta v Sloveniji, če bo odjavila stalno prebivališče v Sloveniji in s Slovenijo ne bo imela drugih rezidenčnih vezi.

B) JAVNI USLUŽBENCI REPUBLIKE SLOVENIJE

Oseba, ki ne izpolnjuje drugih pogojev, da bi bila lahko opredeljena kot rezident, lahko velja za rezidenta zgolj na podlagi dejstva, da je javni uslužbenec Republike Slovenije na delu v tujini. Tako za davčne rezidente Slovenije vedno veljajo:

- javni uslužbenci z diplomatskim ali konzularnim statusom, zaposleni v diplomatskem predstavništvu, na konzulatu, v mednarodni misiji Republike Slovenije ali misiji Republike Slovenije pri Evropski komisiji* (tj. v stalnem predstavništvu Republike Slovenije pri Evropski skupnosti), ki prebivajo izven Slovenije, in tudi zakonec ali vzdrževani družinski član takšnega javnega uslužbenca, ki prebiva s to osebo;
- javni uslužbenci v tehnični ali administrativni funkciji, brez diplomatskega ali konzularnega statusa, zaposleni v diplomatskem predstavništvu, na konzulatu, v mednarodni misiji Republike Slovenije ali misiji Republike Slovenije pri Evropski komisiji (tj. v stalnem predstavništvu Republike Slovenije pri Evropski skupnosti),

- ki prebivajo izven Slovenije, če so bili davčni rezidenti Slovenije v kateremkoli obdobju preteklega ali tekočega davčnega leta pred odhodom;
- javni uslužbenci ali funkcionarji v državnem organu ali organu lokalne skupnosti, zaposleni v državi, ki na podlagi vzajemnosti takšnega uslužbenca nima za svojega rezidenta, ki prebivajo izven Slovenije, če so bili davčni rezidenti Slovenije v kateremkoli obdobju preteklega ali tekočega davčnega leta pred odhodom.

Takšni javni uslužbenci torej, tudi če dejansko prebivajo v tujini, ostanejo slovenski davčni rezidenti v času zaposlitve v tujini.

Javni uslužbenec iz prve alinee ostane slovenski davčni rezident v času, ko izpolnjuje diplomatske ali konzularne funkcije v slovenskih diplomatskih predstavništvih, na konzulatih, v mednarodnih misijah ali v misiji Republike Slovenije pri Evropski komisiji* (tj. v stalnem predstavništvu Republike Slovenije pri Evropski skupnosti). Ta ekstra teritorialna razširitev koncepta rezidentstva Slovenije temelji na podmeni, da diplomatski oziroma konzularni uslužbenci prebivajo v slovenski misiji, ki pripada slovenskemu teritoriju, in uživajo vse prednosti diplomatske imunitete, ne samo pri uporabi kazenskega, ampak tudi davčnega prava. Predpostavka je, da imajo te osebe dejansko diplomatsko imuniteto, to pa pomeni, da so častni konzuli, brez dejanskega diplomatskega statusa, izključeni. Enako, a razširjeno pravilo se uporabi tudi za zakonce in vzdrževane družinske člane diplomatskega ali konzularnega uslužbenca, če te osebe prebivajo skupaj z uradno osebo.

Javni uslužbenec iz druge alinee ostane slovenski davčni rezident v času, ko je zaposlen v slovenskih diplomatskih predstavništvih, na konzulatih, v mednarodnih misijah ali v misiji Republike Slovenije pri Evropski komisiji* (tj. v stalnem predstavništvu Republike Slovenije pri Evropski skupnosti), ne da bi imel diplomatski oziroma konzularni status. To so javni uslužbenci v tehnični ali administrativni funkciji, ki nimajo diplomatskega ali konzularnega statusa (npr. sekretarji, hišno osebje, vozniki, varnostniki itd.). V skladu z navedenim torej velja, da te osebe ne postanejo rezidenti v državi, v kateri dejansko prebivajo. Iz navedene alinee izhaja, da se uporablja samo za osebe, ki so bili rezidenti Slovenije v kateremkoli času v letu pred svojim odhodom v tujino. Velja tudi, da te osebe ostanejo slovenski rezidenti celo, ko dejansko prebivajo v tujini.

Podobno je iz tretje alinee razvidno, da se koncept rezidentstva razširi na vse javne uslužbenke na katerikoli ravni, in to tako na ravni države kakor na ravni samoupravnih lokalnih skupnosti.

C) USLUŽBENCI INSTITUCIJ EU

Oseba, ki ne izpolnjuje drugih pogojev, da bi bila lahko kvalificirana kot rezident, velja za rezidenta zgolj na podlagi dejstva, da je uslužbenec institucij EU. Tako za davčne rezidente Slovenije vedno veljajo uslužbenci v institucijah Evropskih skupnosti, v Evropski centralni banki, v Evropskem monetarnem institutu ali v Evropski investicijskih banki, zaradi katerih oseba prebiva izven Slovenije, če je bila oseba rezident Slovenije v kateremkoli obdobju preteklega ali tekočega leta ali je zakonec, ki ni zaposlen in ne opravlja dejavnosti, ali vzdrževan otrok takšnega uslužbenca in prebiva s to osebo.

Ta ekstra teritorialna razširitev koncepta rezidentstva Slovenije temelji na določbah Protokola o privilegijih in imunitetah Evropskih skupnosti. Po protokolu se vladam držav članic redno sporočajo imena, službeni položaji in naslovi takšnih uslužbencev.

Takšni uslužbenci torej ostanejo davčni rezidenti Slovenije, čeprav so po določbah 22. člena ZDoh-1 oproščeni plačila dohodnine od dohodka iz zaposlitve, ki ga dosegajo pri institucijah Evropskih skupnosti, pri Evropski centralni banki, pri Evropskem monetarnem institutu ali Evropski investicijskih banki – če se od takšnega dohodka plačuje davek v

našteti institucijah - in čeprav se ta dohodek uslužbencev tudi ne upošteva pri izračunu višine dohodnine od preostalega obdavčljivega dohodka takšnega rezidenta. To pomeni, da morajo v Sloveniji plačevati dohodnino od vseh drugih obdavčljivih dohodkov, in to enako in pod enakimi pogoji kakor drugi rezidenti.

D) OBIČAJNO PREBIVALIŠČE V SLOVENIJI

Običajno prebivališče v Slovenije je prvi od treh dejanskih kriterijev (običajno prebivališče, središče osebnih in ekonomskih interesov, navzočnost v Sloveniji) za ugotavljanje posameznikovega statusa.

Ali ima oseba svoje običajno prebivališče v Sloveniji, se ugotavlja z uporabo več dejanskih okoliščin, od katerih nobena ni odločilna:

- lokacija stalnega doma (ali več stalnih domov), v katerem oseba prebiva ali ji je na voljo;
- kraj prebivanja zakonca (oziroma zunajzakonskega partnerja), otrok in drugih vzdrževanih družinskih članov;
- kraj, kjer oseba dela.

Posameznik ima običajno prebivališče v Sloveniji, kadar v ustaljenem teku svojega življenja redno, normalno ali navadno prebiva v Sloveniji. Dejstvo, da posameznik prebiva v najetem stanovanju oziroma stanovanjski hiši oziroma stanovanju oziroma stanovanjski hiši, ki je v njegovi lasti, ne vpliva na presojo, ali ima običajno prebivališče v Sloveniji.

Opozorilo

Običajnega prebivališča v Sloveniji ne gre enačiti s prijavljenim začasnim prebivališčem v Sloveniji po Zakonu o prijavi prebivališča. To pa ne pomeni, da oseba s prijavljenim začasnim prebivališčem v Sloveniji nima običajnega prebivališča v Sloveniji, saj se pojma lahko prekrivata.

Običajno prebivališče se presoja, upošteva stopnjo dejanske ali načrtovane nastanitve posameznika v Sloveniji oziroma stopnjo vzdrževanja in centralizacije njegovega običajnega načina življenja, upošteva, kje posameznik opravlja delo, kje je nastanjena njegova družina in prikladnost oziroma pripravnost njegove nastanitve v Sloveniji.

Iz ravnanja oziroma vedenja posameznika je lahko razvidno, da je njegova izjavljena namera v nasprotju z dejansko namero posameznika (npr. zavezanec ob prihodu v Slovenijo izjavi, da ne bo ostal v Sloveniji daljše obdobje, vendar je iz njegovega vedenja razvidno, da bo, ker se kratek čas za njim v Slovenijo preseli tudi njegove družina, otroci pa začnejo obiskovati šolo v Sloveniji itd.).

Posameznik velja za rezidenta Slovenije od trenutka, ko ima ugotovljeno običajno prebivališče v Sloveniji.

V nekaterih primerih običajnega prebivališča osebe ni mogoče ugotoviti (npr. ko se mora oseba zaradi delovnih obveznosti pogosto seliti iz ene države v drugo in ima zato lahko različne zveze z različnimi državami, tako da sploh nima običajnega prebivališča). V takšnih primerih je (če oseba ne izpolnjuje katerega drugega kriterija za rezidentstvo) kriterij središča osebnih in ekonomskih interesov mišljen kot odločilna določba.

V premislek je treba vzeti celotni sklop interesov, ne da bi pri tem običajnemu prebivališču dajali prevladujoč položaj.

E) SREDIŠČE OSEBNIH IN EKONOMSKIH INTERESOV V SLOVENIJI

V zvezi z določitvijo središča osebnih in ekonomskih interesov se uporabi druga skupina dejstev, ki vključujejo:

- lokacijo, s katere oseba upravlja svoje finančne in poslovne interese;
- kakršnekoli poslovne vezi v Sloveniji (poslovanje v Sloveniji oziroma opravljanje dela in nalog v družbah ipd.);
- kraj, kjer ima oseba večino svojih naložb in drugega premoženja;
- lokacijo družine in osebnih interesov.

Pri presoji rezidentstva se torej upošteva način, kako si posameznik organizira osebni in ekonomski del življenja, vključno z obsegom in načinom njegovega udejstvovanja v družabnem življenju, z njegovimi konjički in interesi.

Pri presoji rezidenstva po tej točki se vsa dejstva upoštevajo skupaj, pri tem pa ima eno samo dejstvo omejen pomen in praviloma ni odločujoče oziroma prevladujoče nad drugimi dejstvi. Teža, ki se priznava posameznemu dejstvu, je odvisna od konkretnih okoliščin.

Dejstva, ki se primeroma upoštevajo:

- zakonec ali izvenzakonski partner, otroci in drugi vzdrževani družinski člani so v Sloveniji;
- osebno premoženje (npr. vozila, oblačila ali pohištvo) in domače živali so v Sloveniji;
- družabne vezi so v Sloveniji (npr. članstva v društvih, verskih skupnostih, ustanovah ipd.);
- ekonomske vezi s Slovenijo (npr. zaposlitev pri slovenskem delodajalcu in aktivna udeležba v slovenskem podjetju, računi pri bankah oziroma hranilnicah v Sloveniji, življenjsko, pokojninsko in invalidsko ter zdravstveno zavarovanje v Sloveniji, računi vrednostnih papirjev v Sloveniji, kreditne kartice, izdane v Sloveniji);
- delovno dovoljenje, izdano v Sloveniji;
- vozniško dovoljenje, izdano v Sloveniji;
- vozilo, registrirano v Sloveniji;
- sezonsko prebivališče v Sloveniji;
- slovenska potna listina;
- članstvo v slovenskih sindikatih ali strokovnih organizacijah (npr. zbornice).

Pri ugotavljanju posameznikovega rezidentstva v času njegove odsotnosti v Sloveniji se lahko upoštevajo tudi druga dejstva, kakor na primer ohranitev poštnega naslova ali sefa v Sloveniji, na poslovnih karticah je prikazan naslov v Sloveniji, ohranitev telefonske številke v Sloveniji, naročniškega razmerja (časopisi, revije) v Sloveniji.

Davčno rezidentstvo se po tej točki presoja ob upoštevanju stopnje posameznikovih osebnih in ekonomskih interesov v Sloveniji in v tujini. Če je posameznikovo središče osebnih in ekonomskih interesov pretežno v Sloveniji, velja takšen posameznik za davčnega rezidenta Slovenije.

Posameznik velja za razidenta Slovenije od trenutka, ko ima ugotovljeno središče osebnih in ekonomskih interesov v Sloveniji.

Opozorilo

Samo dejstvo, da oseba prejema pokojnino v Sloveniji, ne zadostuje, da se ta oseba opredeli za davčnega rezidenta Republike Slovenije, če ta oseba dejansko prebiva v drugi državi in s Slovenijo nima drugih rezidenčnih vezi.

F) NAVZOČNOST V SLOVENIJI

Oseba, ki ne izpolnjuje drugih pogojev, da bi bila lahko kvalificirana kot rezident, lahko velja za rezidenta zgolj na podlagi dejstva, da je fizično navzoča v Sloveniji več kakor pol davčnega leta (183 dni). Pri tem ni pomembno, ali je oseba v Sloveniji navzoča 183 dni neprekinjeno ali s prekinitvami. Davčno leto je enako koledarskemu letu.

Oseba velja za rezidenta Slovenije od trenutka v davčnem letu, ko je prvič navzoča v Sloveniji (npr. v Slovenijo pride v začetku aprila tekočega davčnega leta in ostane do sredine decembra istega leta - za davčnega rezidenta Slovenije velja od začetka aprila do sredine decembra).

V dneve navzočnosti v Sloveniji se vštevajo dnevi navzočnosti v Sloveniji ob koncu dneva. V dneve navzočnosti se tako vštevajo dan prihoda in vsi drugi dnevi, ki jih oseba v celoti preživi v Sloveniji, vključno s sobotami in nedeljami, državnimi prazniki in s počitnicami.

V dneve navzočnosti v Sloveniji se ne vštevata dan odhoda iz Slovenije, dnevi, ko je oseba navzoča v Sloveniji samo zaradi tranzita skozi Slovenijo, in dnevi, ki jih oseba v celoti preživi izven Slovenije, zaradi poslovne poti, počitnic ipd.

Opozorilo

V skladu z navedenim po kriteriju fizične navzočnosti ne veljajo za rezidente Slovenije osebe, ki prebivajo v kateri od sosednjih držav, kamor se vračajo, in ki prihajajo vsak dan v Slovenijo na delo ali zaradi zaposlitve ali dela.

Opozorilo

Opisani način štetja dni navzočnosti zadeva samo štetje dni navzočnosti po tej točki in ne določa načinov štetja dni navzočnosti po drugih določbah ZDoh-1 (npr. 2. točka četrtega odstavka 21. člena) ali po določbah veljavnih mednarodnih pogodb o izogibanju dvojnega obdavčevanja.

V skladu z Zakonom o tujcih mora tujec za vstop v Slovenijo poleg veljavne potne listine imeti tudi vizum ali dovoljenje za prebivanje, če ni z zakonom ali mednarodnim sporazumom drugače določeno. Ne glede na navedeno lahko državljani nekaterih držav vstopajo in zapuščajo državo brez vizuma, če tako določi Vlada RS s sklepom. Vizumi se izdajajo za krajši čas prebivanja tujcev v Sloveniji. Tujec, ki želi v Sloveniji prebivati dalj časa, kakor je to mogoče na podlagi vizuma, ali ki želi vstopiti in prebivati v Sloveniji iz drugih razlogov, kakor je to mogoče na podlagi vizuma, mora imeti dovoljenje za prebivanje.

Dovoljenje za prebivanje pomeni dovoljenje za vstop v Slovenijo in za prebivanje za določen čas in za določen namen ali prebivanje za nedoločen čas. To dovoljenje ni potrebno za tiste tujce in v tistih primerih, za katere je tako določeno z zakonom ali mednarodnim sporazumom. Dovoljenje za prebivanje se izda kot dovoljenje za začasno prebivanje ali kot dovoljenje za stalno prebivanje. Če tujec pridobi dovoljenje za stalno prebivanje, bo veljal za rezidenta Slovenije že po točki A) (uradno prijavljeno stalno prebivališče). Dovoljenje za začasno prebivanje se izda tujcu, ki namerava v Sloveniji prebivati zaradi zaposlitve in dela, opravljanja samostojne poklicne ali kake druge pridobitne dejavnosti, študija ali izobraževanja, sezonskega dela, združitve družine, naselitve ali iz drugih upravičenih razlogov.

Tujci, katerim je izdan vizum ali dovoljenje za začasno prebivanje v Sloveniji, so davčni rezidenti Slovenije, če izpolnjujejo pogoje, določene v točkah D), E) ali F).

IV. UGOTOVITEV REZIDENTSKEGA STATUSA

Posameznik, ki želi formalno urediti svoj rezidentski status (vpis spremembe statusa v davčni register) ali pridobiti mnenje davčnega organa o svojem rezidentskem statusu, pri pristojnem davčnem uradu vloži vlogo za ugotovitev rezidentskega statusa, h kateri priloži izpolnjen vprašalnik "Ugotovitev rezidentskega statusa (odhod iz Republike Slovenije)" ali vprašalnik "Ugotovitev rezidentskega statusa (prihod v Republiko Slovenijo)". Zavezanci vprašalnik, s katerim je davčnemu organu omogočena lažja presoja dejstev in okoliščin, ki vplivajo na status zavezanca, pridobijo pri davčnem organu.

Davčni organ odloči o statusu zavezanca, ki je vložil vlogo, in ga o tem obvesti. Sprememba statusa zavezanca se označi v davčnem registru. Posameznik mora izplačevalce dohodkov v Sloveniji obvestiti o ugotovljenem davčnem statusu in jim predložiti ustrezno obvestilo davčnega organa.

Posameznik, pri katerem se okoliščine, ki vplivajo na njegov status rezidenta oziroma nerezidenta, pozneje spremenijo, naj se obrne na pristojni davčni urad zaradi ugotovitve spremenjenega stanja (npr. če je oseba zaradi kratkega obdobja prebivanja v Sloveniji nerezident Slovenije, pa se njeno prebivanje v Sloveniji podaljša, se njen status lahko spremeni).

Rezidentstvo se presoja za vsako davčno leto posebej in neodvisno. Dejstvo, da je posameznik rezident v enem davčnem letu, ne pomeni avtomatično, da je bil rezident tudi v preteklih oziroma da bo rezident tudi v prihodnjih davčnih letih. To pa ne pomeni, da mora posameznik, ki postane rezident Slovenije, na primer, sredi davčnega leta, predložiti novo vlogo za ugotovitev rezidentskega statusa za vsako naslednje leto posebej, če se dejstva in okoliščine, ki vplivajo na njegov status, ne spremenijo.

Davčni organ lahko tudi po uradni dolžnosti ugotovi, da se izkazani status posameznika ne sklada z dejanskim stanjem, in kot posledica tega ustrezno ukrepa.

V. OBVEZNOSTI IN PRAVICE REZIDENTA

Kot rezident Slovenije:

- ste zavezanec za dohodnino od svetovnega dohodka (tj. od dohodka iz virov v Sloveniji in od dohodka iz virov izven Slovenije), upošteva je določbe mednarodnih pogodb o izogibanju dvojnega obdavčevanja,
- morate oddajati letno napoved za odmero dohodnine,
- ste zavezanec za dohodnino po progresivnih stopnjah,
- lahko uveljavljate vse olajšave in zmanjšanja davčne osnove, določene za rezidente.

Opozorilo

Posameznik, ki je prišel v Slovenijo in postal davčni rezident Slovenije, na primer, s prvim dnem meseca marca preteklega leta, mora najpozneje do 31. marca tekočega leta vložiti napoved za odmero dohodnine za del preteklega davčnega leta, v katerem je bil rezident Slovenije (tj. za obdobje od marca do decembra preteklega leta).

VI. OBVEZNOSTI IN PRAVICE NEREZIDENTA

Kot nerezident Slovenije:

- ste zavezanec za dohodnino od dohodka z virom v Sloveniji, upošteva je določbe mednarodnih pogodb o izogibanju dvojnega obdavčevanja,
- ne oddajate letne napovedi za odmero dohodnine,
- ste zavezanec za dohodnino po določenih stopnjah,
- na splošno niste upravičeni do olajšav in zmanjšanj davčne osnove, določenih za rezidente.

Opozorilo

V skladu s 110. členom ZDoh-1 lahko fizična oseba, ki je rezident države članice EU in v Sloveniji dosega dohodke iz zaposlitve, dohodek iz opravljanja dejavnosti ali dohodke iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, ki so obdavčeni v Sloveniji, uveljavlja olajšave, določene v 105. členu (splošna olajšava), v drugem odstavku 106. člena (seniorska olajšava) in v 108. členu (olajšava za vzdrževane družinske člane) tega zakona, če z dokazili dokaže, da znašajo prej navedeni dohodki, doseženi v Sloveniji, najmanj 90 odstotkov njegovega celotnega obdavčljivega dohodka v davčnem letu. V skladu z drugim odstavkom 252. člena Zakona o davčnem postopku mora takšna oseba vložiti napoved za odmero dohodnine. Takšnemu zavezancu se v skladu s petim odstavkom 118. člena ZDoh-1 akontacija dohodnine odšteje od dohodnine, odmerjene od dohodkov, doseženih v Sloveniji, za posamezno davčno leto.

VII. DVOJNO REZIDENTSTVO IN MEDNARODNE POGODBE O IZOGIBANJU DVOJNEGA OBDAVČEVANJA DOHODKA

Opozoriti je treba, da posameznik lahko hkrati velja za rezidenta več držav po določbah notranjih zakonodaj teh držav.

Mednarodna pogodba o izogibanju dvojnega obdavčevanja lahko prepreči ali omeji obdavčitev nekaterih dohodkov v Sloveniji, kadar jih doseže posameznik, ki je rezident Slovenije po določbah ZDoh-1 in hkrati rezident samo druge države pogodbenice za namene izvajanja zadevne mednarodne pogodbe.

Oseba, ki velja za davčnega rezidenta Slovenije in davčnega rezidenta države, s katero ima Slovenija sklenjeno mednarodno pogodbo o izogibanju dvojnega obdavčevanja, velja, kakor že omenjeno, po določbah te pogodbe lahko samo za davčnega rezidenta te druge države. Oseba, ki meni, da je po določbah te pogodbe samo davčni rezident druge države pogodbenice, sproži postopek ugotavljanja davčnega rezidentstva po določbah te pogodbe pri pristojnem organu druge države pogodbenice, ki začne postopek dogovarjanja o pravilni uporabi "prelomnih pravil za dvojne rezidente" (tie-breaker rules) iz pogodbe s slovenskim pristojnim organom.

Če takšna oseba pri pristojnem davčnem uradu vloži vlogo za ugotovitev rezidentskega statusa v Sloveniji, mora k vlogi priložiti izpolnjen vprašalnik "Ugotovitev rezidentskega statusa (odhod iz Republike Slovenije)" ali vprašalnik "Ugotovitev rezidentskega statusa (prihod v Republiko Slovenijo)". Zavezanci vprašalnik, s katerim se davčnemu organu omogoča lažja presoja dejstev in okoliščin, ki vplivajo na status zavezanca, pridobijo pri davčnem organu. Pristojni organ v Sloveniji se zaradi ugotovitve dejanskega stanja po potrebi lahko posvetuje s pristojnim organom druge države pogodbenice.

Davčni organ odloči o statusu zavezanca, ki je vložil vlogo, in ga o tem obvesti. Morebitna sprememba statusa zavezanca se označi v davčnem registru. Posameznik mora izplačevalce dohodkov v Sloveniji obvestiti o ugotovljenem davčnem statusu in jim predložiti ustrezno obvestilo davčnega organa.

Mednarodna pogodba o izogibanju dvojnega obdavčevanja pa lahko tudi prepreči ali omeji obdavčitev nekaterih dohodkov v tujini, kadar jih doseže posameznik, ki je rezident druge države pogodbenice po njeni notranji zakonodaji in hkrati samo rezident Slovenije za namene izvajanja zadevne mednarodne pogodbe.

Oseba, ki velja za davčnega rezidenta Slovenije in davčnega rezidenta države, s katero ima Slovenija sklenjeno mednarodno pogodbo o izogibanju dvojnega obdavčevanja, po določbah te pogodbe lahko velja samo za davčnega rezidenta Slovenije. Oseba, ki meni, da je po določbah te pogodbe samo davčni rezident Slovenije, sproži postopek ugotavljanja davčnega rezidentstva po določbah te pogodbe pri pristojnem slovenskem organu, ki začne postopek dogovarjanja o pravilni uporabi "prelomnih pravil za dvojne rezidente" (tie-breaker rules) iz pogodbe s pristojnim organom druge države pogodbenice. Pristojni organ zavezanca obvesti o izidu takšnega dogovarjanja.

VIII. IZKLJUČITEV IZ STATUSA REZIDENTA V SLOVENIJI

A) OSEBE, KI NE POSTANEJO REZIDENTI SLOVENIJE

V 7. členu ZDoh-1 so določene osebe, ki ob izpolnjevanju statusnih pogojev veljajo za nerezidente Slovenije za davčne namene, tudi če izpolnjujejo splošne pogoje iz 6. člena zakona (npr. so navzoče v Sloveniji dlje kakor 183 dni ali imajo običajno prebivališče v Sloveniji), po katerih bi postale rezidenti Slovenije. Določbe 7. člena tako izključujejo iz koncepta rezidentstva osebe, ki bi v skladu s splošnimi pravili iz 6. člena drugače veljale za rezidente Slovenije. Takšne osebe so torej v Sloveniji obdavčene od tistih dohodkov, ki imajo vir v Sloveniji, in to v skladu z določbami ZDoh-1, če ni z mednarodno pogodbo drugače določeno.

Osebe z diplomatskim in konzularnim statusom v Sloveniji

Določba, navedena v 1. točki 7. člena ZDoh-1, je zrcalna slika 2. točke 6. člena ZDoh-1. Iz rezidentstva Slovenije izključuje osebe z diplomatskim in konzularnim statusom v Sloveniji v diplomatskem predstavništvu, na konzulatu ali v mednarodni misiji skupine tujih držav ali tuje države, skupaj z njihovimi zakonci in vzdrževanimi družinskimi člani, ki prebivajo s takšno osebo, če niso slovenski državljani.

Funkcionarji, strokovnjaki ali uslužbenci mednarodnih organizacij

Po 2. točki 7. člena ZDoh-1 so iz rezidentstva izključene osebe, ki bi postale rezidenti Slovenije samo zaradi opravljanja dela kot funkcionarji, strokovnjaki ali uslužbenci mednarodne organizacije, pod pogojem, da niso slovenski državljani. Kriterij za izključitev iz rezidentstva je v tem primeru dejstvo, da so navedene osebe zaposlene pri določenih mednarodnih organizacijah, ki se praviloma financirajo z mednarodnimi sredstvi, torej s sredstvi držav članic. Zato je rešitev glede obravnave navedenih oseb podobna kakor v primerih, navedenih v prejšnjem odstavku.

Opozorilo

Izključitev iz rezidentstva ne velja za slovenske državljane.

Izključitev iz rezidentstva tudi ne zadeva osebe, ki drugače ni državljan Slovenije, a je že bila davčni rezident Slovenije v času, preden je začela opravljati delo kot funkcionar, strokovnjak ali uslužbenec mednarodne organizacije.

Uslužbenci tujih držav in uslužbenci nekaterih evropskih institucij

Določbe, navedene v 3. točki 7. člena ZDoh-1 so zrcalna slika 3. točke 6. člena ZDoh-1. Zadevajo uslužbence tujih držav in uslužbence v nekaterih evropskih institucijah, ki bi postali rezidenti Slovenije samo zaradi spodaj navedenih vrst zaposlitve:

- osebe, zaposlene v diplomatskem predstavništvu, na konzulatu ali v mednarodni misiji tuje države v Sloveniji, kot javni uslužbenci v tehnični ali administrativni funkciji brez diplomatskega ali konzularnega statusa, ki niso slovenski državljani;
- uslužbence tuje države v Sloveniji v funkciji, ki ni diplomatska, konzularna ali mednarodna, pod pogojem, da ta tuja država na podlagi vzajemnosti podobnega uslužbenca Republike Slovenije nima za svojega rezidenta;
- uslužbence v institucijah Evropskih skupnosti, v Evropski centralni banki, v Evropskem monetarnem institutu ali Evropski investicijski banki v Sloveniji.

Celo ko takšne osebe dejansko prebivajo v Sloveniji, ne postanejo slovenski davčni rezidenti v času zaposlitve v Sloveniji.

Opozorilo

Izključitev iz rezidentstva ne velja za osebo, ki je že bila davčni rezident Slovenije v času, preden je začela opravljati delo kot zgoraj navedeni uslužbenec.

Izključitev iz rezidentstva za osebe iz prve alinee vsebinsko temelji na diplomatski imuniteti, kakor jo določajo mednarodna pravila. Izključitev iz rezidentstva za osebe iz druge alinee ne temelji na diplomatski imuniteti, ampak na načelu reciprocitete (vzajemnosti). Glavni cilj določbe je, dovoliti tuji državi, da obdavčuje svoje uslužbence kot svoje davčne rezidente. Določba je omejena z zahtevo, da tudi notranje pravo tuje države, za katero ta oseba dela, obravnava kot davčne nerezidente vse slovenske uslužbence te vrste (glede na 3. točko 6. člena ZDoh-1), ki prebivajo v tej državi pod podobnimi pogoji. Izključitev iz rezidentstva za osebe iz tretje alinee temelji na določbah Protokola o privilegijih in imunitetah Evropskih skupnosti.

Tuji strokovnjaki s posebnim znanjem

Namen 4. točke 7. člena ZDoh-1 je olajšanje zaposlovanja tujih strokovnjakov, za dela, za katera ni dovolj ustreznega kadra v Sloveniji. Takšna oseba lahko izpolni splošne pogoje in postane rezident Slovenije za davčne namene (npr. če ima običajno prebivališče v Sloveniji ali je navzoča v Sloveniji več kakor 183 dni). V skladu z navedeno določbo se takšna oseba obravnava kot nerezident Slovenije za davčne namene.

Glavni učinek te določbe je v tem, da tuji strokovnjak v Sloveniji ne bo obdavčen od svetovnega dohodka (npr. od dohodka od premoženja, ki ga doseže v tujini), temveč samo od dohodka z virom v Sloveniji (npr. od dohodka iz zaposlitve, katerega vir je v Sloveniji).

Navedena ugodnost je podvržena štirim pogojem; takšno obravnavanje se dovoljuje samo osebam:

- ki bodo prebivale v Sloveniji izključno zaradi zaposlitve kot tuji strokovnjaki s posebnim znanjem, katerega v Sloveniji ni ali ni dovolj (ugodnejša davčna obravnava se torej zagotovi samo, ko je navzočnost takšnih oseb nepogrešljiva za ekonomski razvoj države),
- niso bile davčni rezidenti Slovenije v kateremkoli času petih let pred prihodom v Slovenijo,
- niso lastniki nepremičnine v Sloveniji,
- bodo prebivale v Sloveniji skupaj manj kakor 365 dni v dveh zaporednih davčnih letih (v tekočem in v naslednjem davčnem letu).

Navedena izključitev iz rezidentstva se lahko uporabi le ob poprejšnji odobritvi davčnega organa, ki odloči o izpolnjevanju pogojev in o tem osebi izda pisno potrdilo. Z drugimi besedami, dolžnost zavezanca (ali njegovega delodajalca) je, da si pri pristojnem davčnem uradu priskrbi pisno potrdilo, še preden začne uveljavljati navedeno ugodnost.

Vlogo za pridobitev potrdila zavezanec vloži s predložitvijo obrazca "Ugotovitev rezidentskega statusa po 4. točki prvega odstavka 7. člena ZDoh-1". Obrazec mora pred predložitvijo potrditi na Centralni službi Zavoda za zaposlovanje Republike Slovenije. K obrazcu priloži izpolnjen vprašalnik "Ugotovitev rezidentskega statusa (prihod v Republiko Slovenijo)". Vprašalnik pridobi pri davčnem organu.

Do navedene ugodnosti je upravičen tuji strokovnjak. Tuji strokovnjak je tuja fizična oseba (tj. oseba, ki ni državljan Slovenije), ki:

- se na podlagi pogodbe o zaposlitvi zaposli pri delodajalcu v Sloveniji,
- ima posebno znanje, ki ga v Sloveniji ni ali ni dovolj,
- bo zaradi zaposlitve prebivala v Sloveniji,
- ima najmanj visokošolsko ali univerzitetno izobrazbo.

Za tujega strokovnjaka tako veljajo:

- tuji učitelji, profesorji ali lektorji v izobraževalnih, kulturnih ali znanstvenih ustanovah v Sloveniji,
- tuji raziskovalci ali znanstveniki v znanstvenoraziskovalnih ustanovah v Sloveniji,
- tuji strokovnjaki v jedrskih objektih ali drugih ustanovah za jedrsko energijo v Sloveniji,
- drugi tuji strokovnjaki.

Takšna oseba je upravičena do ugodnosti, če:

- v regiji, na področju dejavnosti, v poklicu, kjer oziroma v katerem se zaposli, ni prepovedi zaposlovanja tujcev, ki jih je sprejela Vlada RS,
- v Slovenijo ni prišla na usposabljanje in izpopolnjevanje.

Če tuji strokovnjak, ki mu je priznana navedena ugodnost, prebiva v Sloveniji skupaj več kakor 365 dni v dveh zaporednih davčnih letih, velja za rezidenta Slovenije od trenutka, ko je prvič prišel v Slovenijo.

Navedena ugodnost se lahko prizna vsakemu tujemu strokovnjaku samo enkrat. To pomeni, da bi se rezidentski status tujega strokovnjaka, ki mu je bila v preteklosti že priznana navedena ugodnost in bi po nekem času ponovno prišel v Slovenijo in spet izpolnjeval naštet pogoje za ugodnost, ugotavljal po splošnih pravilih iz 6. člena ZDoh-1.

Osebe, ki prebivajo v Sloveniji izključno zaradi študija ali zdravljenja

Po 2. točki 7. člena ZDoh-1 so iz davčnega rezidentstva Republike Slovenije izključene osebe, ki prebivajo v Sloveniji izključno zaradi študija ali zdravljenja.

Velja, da oseba v Sloveniji prebiva izključno zaradi študija, če pride v Slovenijo izključno zaradi študija in je v Sloveniji vpisana kot učenec, dijak ali študent za polni učni ali študijski čas. Učenec, dijak ali študent za polni učni ali študijski čas je oseba, katere primarna dejavnost v Sloveniji je študij. Dejstvo, da takšna oseba začasno ali občasno opravlja delo na podlagi napotnice pooblaščen organizacije, ki opravlja dejavnost posredovanja dela dijakom in študentom, ne vpliva na njen davčni status, če je njena primarna dejavnost v Sloveniji študij.

Velja, da oseba v Sloveniji prebiva izključno zaradi zdravljenja, če pride v Slovenijo izključno zaradi zdravljenja in je na zdravljenju s celovito oskrbo v zdravstveni organizaciji v Sloveniji.

B) OSEBE, KI PRENEHAJO BITI REZIDENTI SLOVENIJE

Najbolj pomembna okoliščina, ki jo je treba upoštevati pri presojanju, ali posameznik, ki zapusti Slovenijo, ostane rezident Slovenije za davčne namene, je, ali posameznik ohrani rezidenčne vezi s Slovenijo, medtem ko je v tujini. Ker se rezidenčni status posameznika presoja od primera do primera, pri tem pa se upoštevajo vsa pomembna dejstva in okoliščine, velja posameznik na splošno, razen če prekine vse pomembne rezidenčne vezi s Slovenijo, še dalje za rezidenta Slovenije in je obdavčen od svojega svetovnega dohodka.

Kadar oseba, ki zapusti Slovenijo, ohrani prebivališče v Sloveniji (ga ima v lasti ali v najemu), ki mu je na voljo za prebivanje (deloma ali v celoti), takšno prebivališče velja za rezidenčno vez s Slovenijo med njegovim prebivanjem v tujini. Kadar pa posameznik takšno bivališče odda v najem tretji osebi pod pogoji, ki bi veljali med nepovezanimi osebami, davčni organ pri presoji rezidentstva upošteva vse okoliščine primera (vključno z razmerjem med posameznikom in tretjo osebo, z nepremičninskim trgom v času posameznikovega odhoda iz Slovenije in z namenom prebivanja v tujini) in takšno prebivališče samo po sebi ne velja za rezidenčno vez posameznika s Slovenijo, razen če obstajajo druge rezidenčne vezi posameznika s Slovenijo.

Kadar posameznik, ki je poročen ali prebiva skupaj z zunajzakonskim partnerjem, zapusti Slovenijo, vendar zakonec ali zunajzakonski partner ostane v Sloveniji, velja takšen zakonec ali partner za rezidenčno vez posameznika s Slovenijo v času posameznikove odsotnosti iz Slovenije. Podobno veljajo takrat, ko posameznik zapusti Slovenijo, njegovi vzdrževani družinski člani pa ostanejo v Sloveniji, takšni družinski člani za rezidenčno vez posameznika s Slovenijo v času, ko je sam v tujini.

Začasna odsotnost posameznika iz Slovenije, čeprav v daljšem obdobju, ne zadostuje za izključitev osebe iz rezidentstva za davčne namene v Sloveniji. Kadar posameznik ohrani rezidenčne vezi s Slovenijo v času, ko je v tujini, se pri presojanju pomena teh vezi upoštevajo naslednja dejstva in okoliščine:

- dejstva in okoliščine, ki kažejo na namen posameznika, da za stalno prekine rezidenčne vezi s Slovenijo,
- pogostnost in dolžina obiskov v Sloveniji,
- rezidenčne vezi izven Slovenije.

Namen zavezanca, da se vrne v Slovenijo, sam po sebi, kadar ni drugih rezidenčnih vezi, ni dejstvo, ki bi zadostovalo za odločitev o tem, da je posameznik v času svoje odsotnosti rezident Slovenije.

Namen posameznika v času njegovega odhoda iz Slovenije, da za stalno prekine rezidenčne vezi s Slovenijo, se presoja ob upoštevanju vseh dejstev in okoliščin v vsakem posameznem primeru. Čeprav se pri presoji kot eno od pomembnih dejstev upošteva čas predvidene odsotnosti posameznika iz Slovenije, dolžina časa, ki bi pomenila, da rezident preneha biti rezident Slovenije, ni opredeljena. Na splošno velja takrat, ko je ob posameznikovem odhodu pričakovati, da se bo vrnil v Slovenijo, da ohranja rezidenčno vez s Slovenijo (npr. če ob odhodu posameznika iz Slovenije obstaja pogodba o zaposlitvi posameznika po njegovi vrnitvi v Slovenijo, to velja kot dejstvo, ki v času odhoda posameznika iz Slovenije nakazuje na njegovo predvideno vrnitev v prihodnosti). Opozoriti je treba, da se dejstva in okoliščine, ki nakazujejo na ohranitev rezidenčnih vezi s Slovenijo, presoja od primera do primera.

Zavezanec mora ob prenehanju statusa rezidentstva plačnike prihodnjih dohodkov v Sloveniji obvestiti o spremembi statusa (to lahko vpliva na način obračunavanja in plačevanja davčnega odtegljaja).

Kadar posameznik zapusti Slovenijo in za stalno prekine vse rezidenčne vezi s Slovenijo, na njegov status nerezidenta ne vplivajo občasni obiski v Sloveniji, bodisi osebne ali poslovne narave. Vendar lahko, če so ti obiski več kakor zgolj občasni (še posebno, če se redno ponavljajo), upoštevaje tudi druga dejstva, ki nakazujejo na to, da ima posameznik rezidenčno vez s Slovenijo, takšen posameznik še vedno velja za rezidenta Slovenije.

Kadar posameznik zapusti Slovenijo, ker naj bi postal nerezident, a ne vzpostavi pomembne rezidenčne vezi izven Slovenije, lahko posameznikove preostale vezi s Slovenijo pridobijo na teži in posameznik lahko še dalje velja za rezidenta Slovenije. Dejstvo, da posameznik vzpostavi pomembne rezidenčne vezi v tujini, samo po sebi še ne pomeni, da takšen posameznik preneha biti rezident Slovenije, saj je možno, da posameznik velja za davčnega rezidenta v več državah v istem obdobju.

Datum, ko posameznik dejansko preneha biti davčni rezident Slovenije, se določi ob upoštevanju vseh okoliščin posameznega primera. Na splošno je to datum, ko posameznik prekine vse rezidenčne vezi s Slovenijo in navadno sovpada z datumom, ko:

- posameznik zapusti Slovenijo,
- zakonec ali zunajzakonski partner oziroma vzdrževani družinski člani zapustijo Slovenijo ali
- posameznik postane rezident druge države.

Izjeme od navedenega so možne, kadar je bil posameznik davčni rezident druge države pred prihodom v Slovenijo in se vrača, da ponovno vzpostavi svoje prebivališče v tej drugi državi. V tem primeru posameznik praviloma preneha biti rezident na dan, ko zapusti Slovenijo, celo če na primer njegov zakonec ali zunajzakonski partner začasno ostane v Sloveniji, da bi prodal njuno stanovanje ali stanovanjsko hišo v Sloveniji ali da bi vzdrževani družinski člani (otroci) dokončali že začeto šolsko leto.

Posameznik, ki preneha biti rezident Slovenije, mora v skladu s tretjim odstavkom 253. člena ZDavP-1 vložiti napoved za odmero dohodnine najpozneje do odhoda iz Slovenije, če odide iz Slovenije pred 31. marcem tekočega leta. Napoved vloži za obdobje davčnega leta, v katerem je bil rezident.

Opozorilo

Posameznik, ki je bil v tekočem letu rezident Slovenije in Slovenijo zapusti v tem letu, mora vložiti napoved za odmero dohodnine za del tekočega davčnega leta, v katerem je bil rezident, najpozneje do odhoda iz Slovenije.

Posameznik, ki je bil v preteklem letu rezident Slovenije in Slovenijo zapusti v obdobju od 1. januarja do 31. marca tekočega leta, mora najpozneje do odhoda iz Slovenije poleg napovedi za preteklo leto vložiti tudi napoved za del tekočega davčnega leta, v katerem je bil rezident.

IX. PRIMERI

Primer 1: Upokojenec

Upokojenec, ki prebiva v Republiki Hrvaški, prejema pokojnino v Republiki Sloveniji. V Sloveniji nima premoženja in drugih dohodkov, razen pokojnine.

Status po ZDoh-1: Nerezident Republike Slovenije za davčne namene.

Primer 2: Upokojenec

Upokojenec, ki prebiva v Republiki Hrvaški, prejema pokojnino v Republiki Sloveniji. V Sloveniji nima premoženja in drugega dohodka, razen občasnih dividend, ki mu jih izplačuje podjetje, v katerem je bil zaposlen pred upokojitvijo.

Status po ZDoh-1: Nerezident Republike Slovenije za davčne namene.

Primer 3: Upokojenec

Upokojenec, ki prejema pokojnino v Republiki Sloveniji, ima začasno prebivališče v Republiki Sloveniji in stalno prebivališče v Republiki Hrvaški. Kljub uradno prijavljenemu začasnemu prebivališču v Republiki Sloveniji večino davčnega leta prebiva v Republiki Hrvaški. V Sloveniji nima premoženja in drugega dohodka, razen občasnih dividend, ki mu jih izplačuje podjetje, v katerem je bil zaposlen pred upokojitvijo.

Status po ZDoh-1: Nerezident Republike Slovenije za davčne namene.

Primer 4: Upokojenec

Posameznik, ki je državljan Slovenije, ima prijavljeno stalno prebivališče v Italiji. V Sloveniji ima prijavljeno začasno prebivališče pri enem od staršev, a dejansko prebiva v Italiji, kjer je tudi njegova družina. V Sloveniji prejema pokojnino. V Sloveniji nima premoženja in drugega dohodka.

Status po ZDoh-1: Nerezident Republike Slovenije za davčne namene.

Primer 5: Zaposlena oseba

Posameznik, ki je davčni rezident države, s katero Republika Slovenija nima sklenjene mednarodne pogodbe o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka, ima začasno prebivališče v Sloveniji. V Sloveniji je zaposlen na podlagi pogodbe, sklenjene za določen čas. V Sloveniji bo prebival skupaj več kakor 183 dni v davčnem letu.

Status po ZDoh-1: Rezident Republike Slovenije za davčne namene.

Primer 6: Zaposlena oseba

Posameznik, ki je davčni rezident države, s katero ima Republika Slovenija sklenjeno mednarodno pogodbo o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka, ima začasno prebivališče v Sloveniji. V Sloveniji je zaposlen na podlagi pogodbe, sklenjene za določen čas. V Sloveniji bo prebival skupaj več kakor 183 dni v davčnem letu.

Status po ZDoh-1: Rezident Republike Slovenije za davčne namene, vendar lahko takšen posameznik, če meni, da po mednarodni pogodbi velja samo za davčnega rezidenta druge države pogodbenice, ravna, kakor je opisano v točki VII.

Primer 7: Zaposlena oseba

Posameznik, ki prebiva v Italiji in je davčni rezident Italije, se vsak dan vozi na delo v Slovenijo. V Sloveniji nima premoženja in drugega dohodka, razen občasnih dividend, ki mu jih izplačuje podjetje, v katerem je zaposlen.

Status po ZDoh-1: Nerezident Republike Slovenije za davčne namene.

Primer 8: Zaposlena oseba

Posameznik, ki je državljan Slovenije in davčni rezident Italije, ima stalno prebivališče v Italiji in dejansko prebiva v Italiji. V Sloveniji, kamor se vsak dan vozi na delo, ima stanovanjsko hišo, ki jo je podedoval in jo oddaja v najem nepovezani osebi. Posameznik prebiva v Italiji, in to v lastni stanovanjski hiši, skupaj z družino. V Sloveniji nima drugega premoženja in drugega dohodka, razen občasnih dividend, ki mu jih izplačuje podjetje, v katerem je zaposlen.

Status po ZDoh-1: Nerezident Republike Slovenije za davčne namene.

Primer 9: Študent

Posameznik, ki je državljan in davčni rezident Nemčije, pride v Slovenijo zaradi rednega študija na ljubljanski Univerzi. Pred prihodom v Slovenijo je dejansko prebival v Nemčiji. Štipendijo za študij prejema delno v Nemčiji, delno v Sloveniji. Med študijem v Sloveniji občasno opravlja delo na podlagi napotnice pooblaščne organizacije, ki opravlja dejavnost posredovanja dela dijakom in študentom. V Sloveniji nima drugih dohodkov in tudi ne premoženja.

Status po ZDoh-1: Nerezident Republike Slovenije za davčne namene.

Primer 10: Profesor

Redni profesor, ki je državljan in davčni rezident Slovenije, zaposlen na fakulteti v Mariboru, začne na podlagi pogodbe, sklenjene med domačo in italijansko fakulteto, poučevati na fakulteti v Rimu. Po pogodbi bo v Rimu poučeval dve leti. Delovno razmerje v Sloveniji se mu ne prekine. Del plače prejema v Sloveniji, del pa v Italiji. Profesor ostane vključen v sistem socialnega zavarovanja v Sloveniji. V času poučevanja skupaj z njim v Italiji prebiva tudi njegova družina. Stanovanje, ki ga ima profesor v Mariboru, je za obdobje dveh let oddano v najem nepovezani osebi.

Status po ZDoh-1: Rezident Republike Slovenije za davčne namene, vendar lahko takšen posameznik, če meni, da po mednarodni pogodbi velja samo za davčnega rezidenta druge države pogodbenice, ravna, kakor je opisano v točki VII.

[Shema ugotavljanja davčnega rezidenstva v Republiki Sloveniji po določbah Zakona o dohodnini](#)